

OLVASÁSI ÉS ÉRTELMEZÉSI SZEMPONTOK

VANKÓ ZSUZSA: EREDENDŐ BŰN, VAGY ÖRÖKLÖTT ÉS SZERZETT BŰNÖS TERMÉSZET

CÍMŰ TANULMÁNYÁHOZ

Fontos előrebocsájtani: Az „eredendő bűn” (vagy „áteredő bűn”) nem bibliai kifejezés. Mivel azonban a teológiai hagyományban teljesen meggyökeresedett, időnként akkor is használjuk a kérdéskör azonosítására, ha ennek a kérdéskörnek a bibliai tartalmát akarjuk feltárni.

Mi a jelentősége az ún. eredendő bűn kérdéskörének?

- Lásd a Pröhle Károlytól idézett részletet
- A bűn így a megváltás értelmezésének, lényegében tehát a kereszténységnek is alapvető kérdése.

Mi az ún. eredendő bűn kérdéskörének alapgondolata?

- Ádám bűne és minden más ember bűnei között valamilyen kapcsolat áll fenn.
- Ez minden megközelítésben, teológiai elképzelésben közös. Ugyanakkor nagyon tág közös alap.
- Milyen pontosan az említett kapcsolat? A lényeg a részletekben van. Lényegi különbségek vannak az egyes elképzelések között.

Tanulmányunk dogmatörténeti áttekintés keretében mutatja be különböző elgondolásokat és a Biblia tanítását

A hagyományos (skolasztikus, illetve katolikus) és a reformációs álláspont viszonya

- Skolasztikus/katolikus elképzelés (ami Ágostonra megy vissza): Isten beszámítja Ádám bűnét minden utódjának.
Emellett az ember természete is meggyengült (de nem radikális a megromlása!)
- A reformátorok részben átvették, részben elvetették a skolasztikus tant. A Biblia fényében az ember természetének megromlására helyezték a fő hangsúlyt, de nem vetették el maradéktalanul a skolasztika Bibliától idegen nézeteit.

Összefoglaló táblázat (az egyes elképzeléseknél a hangsúlyokat a !-ek jelzik):

EREDENDŐ BŰN		
	beszámított vétkeesség (reatus haereditarius)	természetünk megromlása (concupiscentia)
Skolasztika	!!! Ádám bűne beszámíttatik az utódainak = imputatio	! „a természetfeletti ajándék (eredeti bűntelenség, szentség) elvesztése – a test indulatainak túlsúlyba kerülése a lélekkel szemben” (1/3; 15/1/3) (ld. ehhez: test-lélek dichotómia)
Reformáció:	! skolasztikus maradvány a reformátorok tanításában	!!! „szívünk rosszra hajlása ... igazi, döntő romlás bennünk”
Biblia	--- A Biblia nem tanítja, sőt elutasítja a beszámított vétkeesség eszméjét, lásd pl. 5.Móz.24:16, Ezék.18:20.	!!!! A Biblia szerint Ádám bűnének a következménye a bűnre hajló emberi természetet, amit minden ember örököl.

- Megjegyzendő szakkifejezések:
 - concupiscentia (konkupiszcencia) = érzéki, bűnös kívánság,
 - reatus = az eredendő bűn vétke, beszámított vétkeesség,

- reatus haereditarium (héréditárium = öröklött) = öröklött vétkeesség / a vétkeesség átöröklése,
- imputatio (imputáció) = tulajdonítás (Ádám bűne átszarmaztatása utódaira tulajdonítás útján)

Az eredendő bűn eltérő értelmezése jelenleg is fennáll a katolikus és a protestáns teológiában (a szofisztikus összeegyeztetési kísérletek ellenére is)

- A tanulmány az augsburgi evangélikus-római katolikus Közös Nyilatkozatot elemzi.
- Alapvető fennmaradó kérdések:
 - az ember és a bűn viszonya (elveszett-e bűnei miatt, tehetetlen-e önmagában az ember?)
 - a jócselekedetek és a megigazulás viszonya,
 - az emberi természet eredendő (öröklött) romlottságának értékelése,
 - a lelkiismeretről szóló nézetek.

A Biblikus álláspont összegzése

1. Fogalmi pontosítás: „eredendő bűn” helyett „öröklött, bűnre hajló természet” (fontos a kifejezést tagoló vessző!)
2. A konkrét bűn, illetve a vele kapcsolatos bűnadósság nem öröklhető.
3. Az öröklött, bűnre való hajlam kétségtelenül létezik.
 - Alapvető ige: Rm.5:12: *”miképpen egy ember által jött be a világra a bűn, és a bűn által a halál, akképpen a halál minden emberre elhatott, mivelhogymindenek vétkeztek.”*
 - Az öröklött, bűnre való hajlam sohasem marad megfogadás nélkül.
 - Az öröklött, bűnre való hajlamért nem vagyunk felelősek, de az annak való engedésért, a személyes bűneinkért igen.
4. Az öröklött és szerzett bűnös természet ereje (Rm. 7. alapján).
5. A keresztség kapcsolata az eredendő bűn problémakörével
 - A Biblia csak felnőtt-keresztséget (bemerítkezést) tanít. A Biblia szerint a keresztség a személyes bűnöt mossa le jelképesen (a bűnbocsánat elnyerése, Isten segítségül hívása az igaz élet éléséhez).
 - Bibliától idegen elképzelések: a keresztség Ádám beszámított vétkét „mossa le”.
6. Hogyan igazulhat meg az ember Isten előtt? (Önbecsapás a jócselekedetek általi megigazulás.)